

**Totivs Ivris Canonici Compendivm, Siue, Brevis Svmma In
Qvinque Libros Decretalivm Sacri Concilii Tridentini
Decretis Accommodata**

In Qva Ivris Canonici Primæ Institutviones, seu Elementa ita traduntur, vt plurima breuiter ac decisiuè explicentur, & Canonum, Glossarum, ac Doctorum receptorum auctoritate communiantur ...

Axel, Johannes Honorius van

Coloniae Agrippinae, 1656

Vt lite non contestata non procedatur ad receptionem restium, vel ad diffinitiuam senstentiam. Titulus VI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61552)

bet esse talis actus, qui in plenariis iudiciis fieri non potest, nisi lis foret contestata, glo. fin. in capite, ex parte Decani circa med. de rescript. c. quoniam contra de procur. l. nulla C. eod. Cresc. decis. 4. eod. tit. In causa appellationis ex citatione appellati fit lris contestatio, c. Raynaldus vers. dilectus & ibi DD. de testa. addit. ad decis. 3. in lit. ff. de appella. in nou. circa med. Quando appellatum fuit à sententia definitiva, sed quando appellatum fuit à sententia interlocutoria, an tunc & an in causa nullitatis lris contestatio fieri debeat, vi. de Gasl. obs. 76. & 77. lib. 1. terminus ¶ ad proponendum omnes exceptiones dilatorias habet vim lris contestationis, Pan. in c. pastoralis n. 30. de except.

Vt lite non contestata non procedatur ad receptionem testium, vel ad definitiuam sententiam.

Titulus VI.

S V M M A R I A.

- 1 Tituli huius regula procedit quando lite nondum contestata reus est contumax.
- 2 Recipit multas fallentias primo ex parte rei possunt recipi testes, & publicari ante lite contestatam, etiamsi non dubitetur de morte aut absentia testium.
- 3 Idem obtinet in actore, quando ipse non posset agere nec lite contestari, nisi dicta testium essent sibi nota.
- 4 Secundo fallit in actore contumace lite non contestata, quia reo instante, pramissa actoris citatione & denunciationibus ad domum eius factis, inducti à reo testes recipiuntur, & fertur definitiua.
- 5 Tertio recipiuntur testes ex parte actoris super debito in diem, vel sub Conditione cuius delectum est Chyrogaphum, aut amissum.

- 6 Quarto super emergenti ante lite contestatam.
- 7 Quinto quando agitur condicione ex l. diffamari.
- 8 Præterea reus molestari timens, potest implorare officium iudicis sui, ac petere declarari sibi exceptionem competere.
- 9 Sexto quando timetur de morte aut diuturna absentia testium, siue reus sit contumax, siue etiam absens absque malitia vt Conusuris non possit, possunt, instante actore lite non Contestata, testes recipi coram iudice rei.
- 10 Septimo quando proceditur per inquisitionem.
- 11 Octauo, quando super federe matrimonij spiritualis, vel copula maritali, contractu vel contrahendu questio mouetur, contra reum contumacem lite non contestata testes admittuntur.
- 12 Nono quando quis est in possessione alicuius iuris, & subueretur, ne alius ipsi in posterum questionem moueat, tunc ipsius testes statim recipiuntur citato aduersario & publicantur.
- 13 Lite non contestata contra reum contumacem, diuersimode proceditur, in actione reali si reus nomine suo possidet, mittitur actor in possessionem rei petita.
- 14 Si alieno nomine possidet, statim ante lite contestatam, in iudicio debet nominare dominum.
- 15 In actione personali relinquitur arbitrio iudicis, vt vel actorem mittat in possessionem mobilium vel immobilium ipsius rei Contumacis pro mensura debiti, vel in contumacem sententiam excommunicationis præferat.
- 16 In causis, in quibus non habet locum missio procedendum est ad excommunicationem iure decretalium, ex Constitutione vero Concilij Tridentini censura sunt mere subsidiaria & proceditur per multas pecuniarias, captionem pignorum, d. strictionem personarum.

- 17 In *Causis criminalibus civiliter intentatis*, habet locum *missio*.
- 18 *Criminaliter intentatis*, si crimine est *grauè* annotantur *bona*, ubi imponitur *pœna relegationis vel minor*, proceditur ad *definitiuam lite non contestata*.
- 19 In *criminalibus quoque ubi executio realis vel personalis fieri potest*, à *cenſuris ecclesiasticis est abſtinendum*.

TESTES debent recipi in iudicio, & ante *litem contestatam* non est iudicium, *Auth. de litig. §. omnem & aliu iuribus supra proximo titulo allegati*. deo subiicit regulam *negatiuam*, *velite non contestata &c.* quæ procedit ꝑ quando *lite nondum contestata*, reus est *contumax*, c. 1. 2. & 3. *hoc titul. gloss. fin. in c. consultationibus de offic. deleg.* Dicitur *contumax*, qui *peremptoria citatione recepta venire contemnit*, seu qui *malitiose se ipsum occultat*, aut impedit ne possit *citatio ad ipsum peruenire*, c. *quoniam §. porro & ibi gloss. in verb. peremptoria & gl. seq. hoc tit. & ibi Can. l. contumacia cum ibi notatu ff. de reg. iur. c. 1. in fine de alienat. iud. mutandi causa facta c. causam qua de dol. & contumac. quique post citationis edictum ad loca remota se transferens*, *procuratorem legitimum non dimisit*, & *denunciatione publice facta domi*, non apparet, qui defendat eundem, c. *fin. de eo qui mitt. in poss. caus. 201. seru. & ibi gl. fin. & Can. c. causam qua de dol. & contum. Host. in d. c. quoniam n. 15. in verb. conuenire plures alios modos contumacia assignat.* Recipit rubrica ꝑ multas *fallentias*. 1. ex parte rei possunt recipi testes etiam ante *litem inchoatam*, & publicari *denunciato aduersario*, eiusve *hæredibus*, etiam si non dubitetur de *morte aut diuturna absentia testium*. *Bart. in l. in l. aquilia si delictum post nu. 1. vers. secundo casu ff. ad leg. aquil. Bartol. in auth. sed et si quis ab aliquo C. de testib.*

Gail. obs. 92 n. 2. & 8. lib. 1. Mynſ. obs. 72. cent. 4. quia non est in rei potestate, quando conueniatur: c. *signifi. aut & ibi gl. 1. d. auth. sed & si quis c. cum dilect. de conf. vtil. vel inut. l. fin. C. de vsur. pupill. & c.* Idem obtinet ꝑ in *actore*, quando ipse non posset agere, nec *litem contestari*, nisi dicta *testium essent sibi nota*, quia tunc etiam potest petere, testes *examinari & publicari ante litem contestatam*, vt dictum est mihi, quod *sim hæres iustitutus à Sempronio*, & ego non possum adire *hæreditatem*, nisi *sim certus de iuribus testamenti*, de quo non possum esse certus, nisi per *depositionem testium*, vnde cum antea non possit agi *petitione hæreditatis*, merito possum petere *examinari testes & publicari sicut ex parte rei, l. publicari C. de testam. l. 2. & ibi not. ff. de bonor. poss. secund. tab. Bart. in d. l. in l. aquilia si delictum circa finem Mynſing. d. obs. 72. cent. 4.* Secundo *actore ꝑ contumace*, *lite non contestata*, *callatur citatio facta de reo*, eo ipso quod *actor non reperitur in die termini*, sed *reſectis expensis potest citare reum super eodem libello l. & post edictum §. 1. ff. de iud. vel legitime tribus edictis*, & *quarto ex superabundanti*, *citato actore datur reo absolutoria ab obseruatione iudicij, l. si praeses C. quomodo & quando iudex & c. innoc. m. c. consulat de offic. deleg. Rot. diuers. 3. de dol. & contum. in nou. nisi actor promississet exercere litē*, iuxta *auth. offeratur. C. de litis contest. quia tunc absque noua actoris citatione sufficit eum expectare per decem dies*, quibus elapsis reus *absoluitur ab instantia iudicij*, *Auth. quod fieri C. de dilat. sed actor potest inchoate nouam instantiam*, ideoque reus quandoq; *petit pronuncari definitiue*, & reo *instante*, *præmissa legitima actoris citatione*, & *denunciationibus ad domum eius missis*, *inducti à reo testes recipiuntur*, & *ſertur definitiua*, *cap. causam qua de dol. &*

contum. & ibi gloss. pen. auct. qui semel. C. quomodo & quando iud. & ibi Bart. Iure civili actor contumax reopostulante tribus edictis citatur per internalla triginta dierum, quod si vocatus litem detrectet, ei annus indulgetur; quo elapso iudex absque alia actoris citatione auditis allegationibus rei, & perquisita veritate, requirendo amicos, & notos actoris absentis per proclama generale, an quis piam velit eum defendere, l. hac autem §. 1. ff. ex quibus caus. in posses. eatur pronunciat definitiue, auct. qui semel & ibi Bart. sub num. 3. Ius canonicum non videtur requirere dictas dilationes, de quibus, in d. c. causam qua de dolo & contumacia, nulla fit mentio, & quæ de consuetudine non seruantur in foro ecclesiastico, Pan. in d. c. causam qua post Butr. n. 15. in fine, neque etiam requisitionem amicorum & notorum ipsius actoris, quia actor est in culpa recedendo, & non dimittendo procuratorem, & ideo non debet seruari hæc æquitas contra eum, Pan. in d. c. causam n. 14. Ratio quare in absentia actoris contumacis recipiuntur testes lite non contestata, & non in absentia rei contumacis est, quia maior est contumacia actoris quam rei, nam fuit in principio in potestate actoris non agere, & non ipsius rei, ideoque magis præsumitur contra actorem contumacem, qui reum prouocauit, & postea non compareret, quam contra reum, qui prouocatus venit, ne sit in potestate actoris, cum voluerit, reum vexare, l. pure §. fin. ff. de dol. mal. & met. excep. Tertio possunt recipi testes ex parte actoris, & ferri pro eodem condemnatoria super debito in diem, vel sub conditione, cuius delictum sit chyrographam aut amissum, dubitaturque de morte testium vel absentia, qui promissioni interfuerunt ante euentum diei vel conditionis: sed condemnationis exactio tunc

competit, cum conditio extiterit, aut dies venerit eisque deficientibus euanescit condemnatio: l. in aquilam si delictum ff. ad l. aquil. de debito in diem, vel sub conditione debet probari plene: summatim examinatur an testes debeant recipi lite non contestata: gloss. in verb. qui in d. l. in l. aquilia si delictum & ibi DD. Quod dubitatur de morte vel absentia diuturna testium, non debet probari, nec exigitur semiplena probatio, sed sufficit suspicio, Bart. in d. l. in l. aquilia si delictum n. 1. super quo iudex primo fert interlocutoriam, pronunciando testes valerudinaros vel ab futuros: & ideo ad eorum examen posse procedi, Barto. post gl. sing. in d. l. in l. aquilia si delictum ante n. 1. versic. quæro quid facias iudex. Quarto super t emergenti ante litem contestatam & super exceptione declinatoria, l. pen. & fin. C. de except. c. exceptionem & ibi gl. in verb. dilatorijs eod. c. quoniam contra & ibi gloss. in verb. recusationes & verb. exceptiones de probat. Quinto t quando agitur conditione ex l. diffamari C. de inzen. manum. fertur sententia definitiua lite non contestata, Pan. in cap. accepimus num. 3. in fine princ. de fid. instrum. & ibi Fel. nu. 6. & seqq. & Can. Myns. obs. 81. cent. 5. nam causa cognita in civilibus & criminalibus actori & accusatori ad agendum potest limitari tempus, ita quod de cætero non audiantur, Bart. in l. Titia nu. 8. ff. de accus. Innoc. in c. conquerente sub num. 1. & 2. de offi. ordin. & reo assignari tempus certum a iudice ad proponendum omnes suas exceptiones dilatorias, c. pastoralis de except. Quia per ius nonnunquam malitiose causarum terminatio prorogatur, ac etiam ad opponendum omnes suas exceptiones peremptorias subsistente iusta causa, Pan. in d. cap. pastoralis num. 9. de except. & ibi Fel. num. 5. & Can. Bart. in l. 2. sub num. 4. & num. seqq. ff. de re iud. vbi plures causas enumerat. Præterea

8 ¶ reus molestari timens, si actor agere dif-
ferat habet aliud remedium, nempe ut im-
ploret officium iudicis, coram quo potest
conueniri, petatque declarari sibi exceptio-
nem competere & certum præfigi actori
terminum ad agendum idque eo non faci-
ente perpetuum silentium imponi, *l. si con-
tendat & ibi Bart. Paul. de Castro & DD. ff. de si-
deusforib. Pan. in c. si quis contra clericum sub n. 2.
foro compet. Mys. obs. 72. vers. habet cent. 4.*
Differt autem à *l. diffamari c. de ingen. & ma-
nu miss* quia in *l. si contendat* cogitur actor
statim agere alias iudicium super exceptio-
ne procedit eique imponitur silentium, in
condicione vero ex *l. diffamari* cogitur a-
ctor in constituto tempore agere quo elap-
so demum imponitur silentium, *Mys. de obs.*
9 *72. in fin. cent. 4.* Quando timetur ¶ de morte,
aut diuturna absentia testium, siue reus
sit contumax, siue etiam absens absque ma-
litiis, ut conueniri non possit, ne veritas oc-
cultetur, & probationis copia fortuitis cali-
bus subtrahatur, *c. quoniam in princ. hoc tit. c.
cum olim de testib. Gal. obs. 92. 93. & 94. libr. 1.*
aut si timetur subordinatio testium & quod
propter moram varient fidem suam, *d. cap.
quoniam in princ. & ibi gl. in verb. subtrahatur. &
ibi Pan. n. 6. l. 3. §. dua ff. de Carb. edict. aut si pe-
riculum obliuionis imminet, arg. l. hæc con-
sultissime §. at cum humana C. qui testam. fac. poss.
l. peregre ff. de acquir. possess. Anch. in d. c. quoniam
nu. 6.* possunt instante actore testes recipi li-
te non contestata, in causa ciuili, non crimi-
nali, *gl. in d. c. quoniam in verb. ciuilitè approba-
ta per Pan. n. 3. & 5.* Coram iudice rei, non
actoris, ut eadem sit ratio de toto iudicio ad
partem, *Anch. in d. c. quoniam post n. 7.* sed dif-
fertur publicatio post litem contestatam,
*Bart. in d. l. aquilia si delictum n. 1. vers. 1. casu, &
tenetur actor intra annum conuenire ad-
uersarium, ex quo conueniri poterit; vel sal-*

tem receptionem huiusmodi testium illi
denunciare, alias attestaciones receptæ non
valent (non ipso iure sed ope exceptionis)
Pan. in d. c. quoniam sub n. 10. & ibi Can. illi,
qui induxit testes, sed aduersario valebunt,
quia in eo qui testes induxit, & non conue-
nit, vel denunciavit intra annum, præsump-
tione iuris & de iure præsumitur fraus, quod
hoc procuret ut processu temporis excep-
tiones legitimæ ad repellendos testes, vela-
liæ locum non habeant, is vero contra quæ
inducti sunt, non deliquit, *d. c. quoniam & ibi
gl. in verb. non valeant & in verb. in fraudem & i-
bi Can. nisi* depositiones testium contineant
vnum articulum inseparabilem facientem
pro vtraque parte, quem non potest recipere
pro se, quin recipiat contra se, quia cum
sit vnicum factum, diuidi non potest, *Pan.
in d. c. quoniam n. xj. Anchar. in d. c. quoniam in
fine princ. tenet* depositiones testium, post
annum, non facta conuentione aut denun-
ciatione, indistincte non valere, quoad am-
bos, ut seruetur in iudiciis æqualitas: *in fin.
de fruct. & lit. expens.* quod si reus reperitur
& conueniri possit, tunc ad huiusmodi re-
ceptionem est citandus, sicut in aliis casibus,
cum ordinarie proceditur, *c. in nomine de te-
stib. Anch. in d. c. quoniam sub n. 6. Pan. sub nu. 2.
& DD. communiter.* nunciatio enim aut con-
uentio infra annum, quæ ad efficaciam re-
ceptionis exiguntur, operantur, quod sine
aliqua rei contumacis aut absentis, ut con-
ueniri non possit, citatione possunt testes
recipi, ut dictum est, primo quando ¶ pro-
ceditur per inquisitionem, *c. veritas de dol.
& contum. & aliis casibus notatis in glos. 2.
in d. c. quoniam. & ibi Pan. sub n. 3. & per gl. 1. 3.
quæst. 9. vers. nam ante litem contestatam & ibi
Can. qui suis locis annotabuntur.* Octauo,
quando super electione alicuius prælati, si-
ue cuiuslibet clerici, aut de fœdere ¶ marti- 11
monij

monij spiritualis, vel copula maritali contractis, vel contrahendis, Ioan. Andr. in c. quoniam nu. 49. hoc tit. & ibi Host. gloss. in d. c. quoniam §. porro in verb. copula. quaestio mouetur, ne propter longam moram ecclesia patiatur lationem, aut viro aut mulieri fornicationis præbeatur occasio, contra reum contumacem lite non contestata testes admittuntur, & proceditur ad definitiuam; d. c. quoniam §. porro & ibi glo. 1. & 2. hoc tit. c. 1. de eo qui mitti in possess. caus. rei ser. in 6. Si aliter quam per contumaciam absens fuerit, in spirituali matrimonio contracto seruantur canones antiqui, d. §. porro vers. si vero aliter & ibi gl. in verb. canonibus, innouati per Concilium Trid. c. 1. §. si quis sess. 6. c. 1. sess. 23. c. episcopus sess. 6. cap. cum dignitates §. præterea ses. 24. in contrahendo, is qui prælatum electus est, per spacium sex mensium expectatur nisi pensatis negocij circumstantiis per superioris prouidentiam magis vel minus fuerit expectandus, d. §. porro vers. quod si forsitan. vel potius seruanda est dispositio c. quam si & c. cupientes de elect. in 6. ubi lapsa termino priuatur ipso iure clericus cui absenti episcopus contulit beneficium, notificata sibi collatione potest comperentem ad consentiendum terminum assignare, eoque lapsa clementius non est ipso iure priuatus, morte integra potest consentire, & episcopus libere, cui viderit expedire, conferre; c. si tibi absenti & ibi glo. in verb. terminum & Can. de præb. in 6. Si de carnali coniugio contracto agatur, tandiu alteroter coniugum expectetur, donec de ipsius obitu verisimiliter præsumatur, d. §. porro vers. si autem de carnali & c. & ibi gloss. & Can. Quia in coniugio multi occurrunt casus, in quibus coniuges sine culpa sed non sine causa continere cogantur, in contrahendo seu a dispositionem c. de illis de sponsal. quando non negatur fœdus

matrimonij spiritualis, aut carnalis, sed petitur Prælatus deponi propter crimen, aut agitur de adulterio ad separationem thori, quantumcunq̄e Conuentus sit contumax non debent recipi testes super crimine, nec ferri sententia ante litem contestatam, Ioan. Andr. in c. quoniam nu. 49. hoc tit. post Host. & Innoc. c. 1. hoc tit. c. discretionem §. fin. de eo qui duxit in mat. quam polluit per adult.

Nono quando † quis est in possessione ¹² alicuius iuris quod dicit suum & tubneretur ne mortuis his qui huius iuris veritatem norunt alius ipsi in posterum quaestione moueat, tunc testes ipsius statim recipiuntur citato aduersario & publicantur perpetuo valituri, c. significauit de testibus Myns. obs. 71. cent. qui tradit differentias interdictum c. significauit & d. c. quoniam contra §. sunt & alii. Ratio est quia id quod possidet vindicare non potest, c. examinata de iudic. nec alium ad agendum pro suo arbitrio agere potest, tot. tit. c. ut nemo mittus & c. In aliis casibus contra reum contumacem lite † non contestata ¹³ diuersimode proceditur, In actione reali, si reus nomine suo possidet, mittitur actor in possessionem rei petita. Causa custodiæ, ut ratio affectus reus veniat responsurus, qui si intra annum venerit præstita cautione, iudicio sisti, & refusus expensis, recuperat possessionem cum fructibus, deductis expensis post annum istis non seruatis actor verus constituitur possessor; super proprietate duntaxat reo actione reseruata, d. c. quoniam §. in alijs & ibi gloss. & Can. gloss. fin. in l. cum proponas C. de bon. auct. iud. possid. & ibi DD. si rem immobilem possidet alieno † nomine, statim ante litem contestatam, quia est exceptio declinatoria, in iudicio debet dominum nominare, siue conueniatur actione reali mixta, siue interdicto, aut personali in rem scripta, & iudex statuet ipsi terminum

in

infra quem dominum producat; qui si post tempus indultum non comparuerit, tanquam lite; ex eo die, quo possessor ad iudicium vocatus est, ad interrompendam præscriptionem longi temporis contestata, iudex dominum possessionis tribus edictis citat, ipsoq; in eadem voluntate manente negotium summam examinans, actorem, præstito ab eo iuramento calumniæ, & facta semiplena probatione de suo iure, in verâ possessionem rerum mittit, reseruat absentem omnia allegatione super proprietate, quia maior est contumacia domini, qui per denunciationem, & plures citationes vocatus venire contempsit, d. §. in alijs vero vers. quod si super & vers. seq. l. 2. C. vbi in rem act. & c. & ibi Bart. late & DD. gloss. 1. in c. edoceri de rescript. Myns. obs. 8 cent. 2. distinguens tres casus & obs. 24 cent. 3. quia nominatus etiam si sit persona privilegiata non potest declinare forum, l. venditor ff. de iud. l. 1. C. vbi in rem actio & c. Myns. obs. 14 cent. 5 qui limitat vno modo, In
 15 actione ꝑ personali iure decretalium, relinquatur arbitrio iudicis, vt vel actorem mittat in possessionem mobilium ipsius rei contumacis, vel immobilium, si forte mobilia non habeat, pro modo siue mensura debiti declarati in libello, quam reus potest recuperare siue veniat intra annum, siue post annum; data cautione iudicio sisti, & refusus expensis, d. §. in alijs vero vers. fin. & ibi gloss. & Can. l. cum proponas C. de bon. auct. iud. possid. siue confiteatur debitum siue neget, auct. & qui iurat, C. de bon. auct. iud. possid. vel in contumacem sententiam excommunicationis proferat, ita quod alterutra pœna in principio sit contentus, d. §. in alijs vero vers. fin. I-
 16 tem in causis in ꝑ quibus non habet locum missio in possessionem, vt in interdicto vt possidetis, Imol. in c. tua vers. pen. hoc tit. & in causis beneficialibus iure decretalium, pro-

cedendum erat ad excommunicationem, d. c. tua hoc tit. suspensionem, c. meritatus de dol. & contum. c. sane et. 2. de offic. deleg. vel interdictum, d. c. sane c. P. & G. de off. deleg. c. ex rescripto de iureiur. ex constitutione Concilij Tridentini contra contumacem non proceditur per censuras, quam diu extant alia remedia, sed censura sunt meræ subsidiariæ, nam concilium Tridentinum in causis ecclesiasticis mandat omnibus iudicibus ecclesiasticis, vt quandocunque executio realis, vel personalis, in qualibet parte iudicij, propria auctoritate ab ipsis fieri poterit, abstineant, tam in procedendo, quam desinendo à censuris ecclesiasticis, & permittit eis, in causis civilibus ac forum ecclesiasticum quomodo libet pertinentibus, contra quoscunque etiam laicos per multas pecuniarias, quæ locis pijs sibi existentibus assignantur, seu per captionem pignorum, personatum, distractionem, per suos proprios vel alienos executores faciendam, siue etiam per priuationem beneficiorum, aliaq; iuris remedia procedere; quod si executio realis, vel personalis aduersus reos fieri non poterit, siq; erga iudicem contumacia, tunc eos etiam anathematis mucrone, præter alias pœnas, ferire concedit, c. 3. §. in causis seß. 25. In causis criminalibus ꝑ civiliter intentatis habet locum
 17 missio, Imol. post. Burr. in c. tua nu. 2. h. i. quia in talibus procedi potest more aliarum civilium l. absentem ff. de pœn. criminaliter ꝑ
 18 intentatis, non habet locum missio: si crimen est graue bona annotantur, l. 1. & 2. ff. de requir. reis & c. vbi imponitur pœna infamix, relegationis, vel minor, proceditur ad definitiuam, etiam lite non contestata, d. l. absentem & ibi gloss. in verbo iudiciorum
 & Bart. numero secundo, in quibus etiam
 19 ꝑ vbi executio realis vel personalis fieri poterit, est à censuris ecclesiasticis abstinen-
 dum

dum, sed si d. executioni facile locus esse non poterit, licebit iudici spirituali gladio in delinquentes vi, si delicti qualitas, præcedente saltem bina monitione, etiam per editum, id postulat. d. c. 3 §. in causis quoque criminalibus ff. 25.

De iuramento Calumniæ.

Titulus VII.

S V M M A R I A.

- 1 Calumniæ iuramentum tacite remitti potest, expresse non potest remitti.
- 2 Semel tantum præstatur in qualibet causa, & ante sententiam.
- 3 De Calumniæ & veritate dicenda iuratur in causis spiritualibus, quasi spirituali & à prælato in causa ecclesiæ propria.
- 4 Malitia iuramentum iudex exigit, quoties viderit expedire & ante & post litem contestatam.
- 5 Calumniæ iuramentum qui præstare cogantur.
- 6 Calumniæ iuramentum non præstant fiscali, & quando contentio est de feudo nec dominus, nec vasallus.
- 7 Calumniæ iuramentum recusantis pœna est ut actor ab instituta actione cadat, reus habeatur pro confesso super intentatis principaliter, cum qualitatibus si confessio sibi nocet, alias habetur pro negante.
- 8 De malitia non iurant pœna.

LIBELLO dato, facta reconventionem, lite contestata, iuratur de calumniæ iure civili, l. 2. C. hoc tit. iure canonico in qualibet parte iudicij, cum huiusmodi iuramenta præstari ab initio de substantia ordinis iudicij non existat, c. 1. hoc tit. in 6. ideo post præcedentes rubricas subnectit hanc de iuramento calumniæ: de quo tractatur, Instit. tit. de pœna temere litigantium lib. 4. Propter o-

Summa in Decretales.

missum tacite, hoc iuramentum ꝛ processus non est nullus, aut annullandus, nisi fuerit exactum, Clem. sepe de verbo. signif. c. 1. §. 1. & ibi gl. in verbo annullandus hoc tit. an 6. & ibi Franc. & Can. Rot. decis. 2. hoc tit. in antiq. Pur. decis. 388. lib. 2. Greg. XV. decis. 209. n. 3. & seq. Gail. obs. 84. cum 2. seqq. lib. 1. & hæc petitio in quolibet actu est repetenda, arg. eorum qua tradit Alex. in l. non solum §. morte n. xi. & 12. ff. de nou. oper. nunciat. & ibi DD. Pur. decis. 213. lib. 2. Greg. XV. decis. 157. & ibi annot. Rot. decis. 688. n. 3. par. 1. diuers. expresse remitti non potest, l. 2. §. sed quia C. de iuram. propter calum. dando gloss. in c. 1. §. 1. in verbo tacite hoc tit. in 6. & ibi Can. Semel tantum ꝛ præstatur, auct. hoc sacramentum C. 2. hoc tit. gloss. fin. in c. 2. de prob. Greg. XV. decis. 157. n. 1. & ibi annot. in qualibet causa, c. 1. hoc tit. etiam summaria, d. Clem. sepe c. ceterum hoc tit. cott. in memor. in verbo iuramento calumniæ. criminali, Pan. in d. c. 1. num. 12. & seq. hoc tit. ac in causa appellationis: c. in appellationis hoc tit. in 6. debet præstari ante sententiam, & non postea, quia respicit præsentia, & futura, non præterita, Cynn. in l. 2. n. xi. C. de iuram. propt. cal. dand. In causis ꝛ spiritualibus simul iuratur de calumniæ, & veritate dicenda, c. 1. §. fin. hoc tit. in 6. item in quasi spirituali, vt usurarum, præstatur iuramentum de veritate dicenda, nec non à prælato in causa ecclesiæ propriæ, quando de facto agitur, c. ex literis & ibi gl. 1. & fin. de iure iur. & Can. licet iura decretalium in hisce causis iuramentum calumniæ nulli prorsus indicant, c. literas hoc tit. præterea iure canonico post præstium de calumniæ; aut veritate dicenda iuramentum, potest iudex à partibus exigere ꝛ iuramentum malitiæ, quoties vident expedire, & ante & post litem contestatam, vt cum iudex suspicantur, quod malitiose proponatur exceptio, c. literas §. nos autem circa finem de restit. spoliat. petatur dilatio, d. c. in appellationis

L1

nis